

Tre dikter och tjugofyra noteringar

SIGBJØRN SKÅDEN
Tre dikter och
tjugofyra noteringar

Översättning från nordsamiska till svenska av Nils-Henrik Sikku, 2021.
Översättning från nordsamiska till engelska av Sigbjørn Skåden.

Umeå, 2021

VERSOPOLIS

With the support of the
Creative Europe Programme
of the European Union

Urval av Erik Jonsson, i samråd med översättaren, för det europeiska samarbetsprojektet Versopolis
– www.versopolis.com.

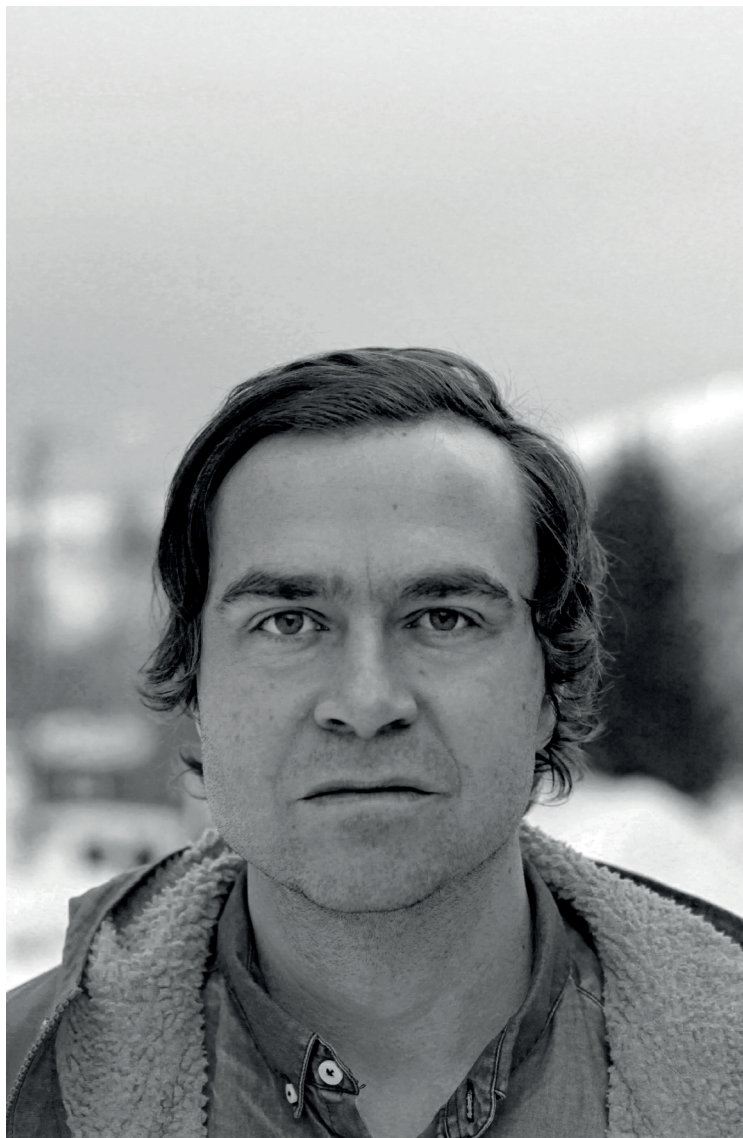
Detta häfte är ej till försäljning utan distribueras enbart genom Litffest – Umeå internationella litteraturfestival, samt inom projektet Versopolis.

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

© Sigbjørn Skåden. Författarporträtt (beskuret) på motstående sida: Tanya Busse

FORMGIVNING Johan Hammarström
TRYCKNING tryckning.nu | h:ström – Text & Kultur AB, Umeå, 2021.

ISBN 978-91-519-4591-0

SIGBJØRN SKÅDEN,

är född 1976 och kommer från Skånland i Troms. Han skriver på nordsamiska och norska och för sin debutdiktsamling *Skuovvadeddjid gonagas* (2004) nominerades han till Nordiska rådets litteraturpris. *Vaka över dem som sover* (2014) vann Havmannpriset för årets bästa nordnorska bok.

4. OASSI

Thea Theažan,
ik don estimererele
jaskatvuoda
Jusuba eallima sátnegovak
čálle du balddan
go ijaid gohčen du oaddima,
go du olin ellen du vuoignama,
go liikkák hávssihii mu
Theaža riikii,
Jusuba riikii;
go čálmmik oidne
ja go lávlok snigga jienain
lávlagiid meit ik máhttán:
ráfi buktek mu sivu sisa,
ja mon,
oaivvehis Jusup,
behken oarjenieidda váimmu sisa
ja jaskkodin.

"Josef, jeg tror du kan høre meg tenke..."
ja nu sáhtten.
Giehkan,
stohpu,
girku,
gáhta,
vuovttak,
suorpmak,
sealgi,
áhta,

THE KING OF SHOEMAKERS – part 4

Thea, my Thea,
you cannot imagine
the mildness
Jusup's imaginary
noted at your side
as I watched you sleeping at night,
as I dwelled in the palm of your breath,
as the scent of your skin sent me
to Thea's kingdom,
to Jusup's kingdom;
the gaze in your eyes
and your squeaky voice singing
songs you did not know:
you brought me peace,
and I,
mindless Jusup,
crawled into a southern girl's heart
and went to rest.

"Joseph, I think you can hear my thoughts"
and so I could.
Kitchen,
attic,
chapel,
dinghy,
shoulders,
fingers,
hamstrings,
thingy,

Thea, min Thea,
du kan inte föreställa dig
stillheten
Jusups föreställningsvärld
skrev vid din sida
när jag om natten vakade över din sömn,
när jag i din andedräkt levde med dig,
när din hud bar doften av mig
till Theas rike,
till Jusups rike;
när ögonen såg
och du med gäll röst sjöng
sånger du inte kunde;
du gav ro i mitt inre
och jag,
dåraktige Jusup,
kröp in i en sydländsk kvinnas hjärta
och tystnade.
"Josef, jag tror du kan höra mig tänka..."
och så var det.
Kök,
allrum,
kyrka,
gata,
hår,
fingrar,
rygg,
grej,

Jusuba virkos giedak čuvgeje
lapmudeaddji sielu
ja čatne suorpmad gitta suonaide.
Boaresáhči jurddalas jietna:
"Áltar oarjin bija...!"
muht' mon bidjen;
boarrásiid buoskasa bedjel
"Mon lean Jusup,
mon lean Jusup,
mon lean Jusup,"
ja mon bidjen.

Gudnálas Oarjeriika,
du sinne odden mon hearvamus nahkára;
du nállenieida
mu oaddinseahkka,
ii olgobeal' máilbmí oidnon,
dego seahka sinne,
muht' buorre Oarjeriika,
ii olmmos eaidi oade
ja go idit bodii
oidnen mon abajaga
Nuortabeali ovdabeal' rabdda,
ja čalbmelásu čážeoaivvin sugastisgodii
vuoiŋra.

Jusup's able hands brightened
the soul of the charmer
and tied the fingers harder to the sinews.
Grandfather's wise voice:
"Never venture south...!"
but so I did;
discounting the crapmouthed elders
"I am Jusup,
I am Jusup,
I am Jusup,"
and so I ventured.

Honored Terra South,
within you I floated in the sweetest sleep;
your descentress
a soft mattress,
the outside world nowhere in sight,
draped as I was inside a cocoon,
but good Terra South,
a man does not sleep forever
and when morning came
I finally glimpsed
the vast horizon of Terra North,
and on the watery membrane of the eyepool awakened
the spirit.

Jusups flyhänta händer satte ljuset
på förförarens själ
och fjättrade fingrarna stadigt i senorna.
Farfaderns manande stämma:
” Aldrig fara söderut...!”
Men så jag gjorde;
trotsigt mot gamlingarnas råd
” Jag är Jusup,
jag är Jusup,
jag är Jusup,”
och jag drog iväg.

Du ärorika Sydliga Land,
i dig sov jag den sötaste sömnen;
din blodsbands jänta
min sovsäck,
utan kontakt med omvärlden,
som vore i en kokong,
men välsignade Sydliga Land,
ingen sover för evigt
och när morgonen kom
äntligen såg jag
Nordsidans yttersta rand,
och i ögonglobens vattniga hinna
vaknade själen åter.

5. OASSI

Est-il rien sur la terre
qui soit plus surprenant
que la grande misère
du pauvre Juif-Errant!
Juohke bássi girjji namma lean mon,
skuovvadeddjiid gonagas,
leak gus mu oaidnán?
Mon jodán du márkana selju,
du giláža bálgáid,
du deattáma roarkejogaid:
Laqedem,
Buttadeo,
Ahasverus,
Kartafilus,
skuovaid reiden mon juohkehaččii
aman máilmmážan jorráma bisánit,
skuovaid gehtte in lihčo mon Jusup,
virkos giedak gorrok mielarabdda deattáldagaid,
goavrumme historjjá čada gonagasa šerres biktasiigo,
leak gus mu oaidnán?
skuovak jítnek
ipmasiid
go eatnama jodášan:
da datta dayadhvam
shantih shantih shantih!
de dette diebbeli
sáhtán sáhtán sáhtán!

THE KING OF SHOEMAKERS — PART 5

Est-il rien sur la terre
qui soit plus surprenant
que la grande misère
du pauvre Juif-Errant!
Every hallowed book's name am I,
the king of shoemakers,
have you seen me?
I traverse the squares of your townships,
the roads of your hamlets,
the murky rivers of your ornamentations:
Laqedem,
Buttadeo,
Ahasverus,
Kartafilus,
I fashion shoes for all
to spin my tiny world;
without my shoes I were not Jusup,
busy fingers sewing mindrecessed ornaments,
propulsively walking through history in a king's shiny clothes,
have you seen me?
my shoes wallop
eccentricities
as I traverse the land:
da datta dayadhvam
shantih, shantih, shantih!
do duty duefully
satan, satan, satan!

Est-il rien sur la terre
qui soit plus surprenant
que la grande misère
du pauvre Juif-Errant!

Alla heliga skrifers namn bär jag
skomakarnas kung,
har du sett mig?
Jag korsar dina centruns torg,
dina små byars gångstigar,
dina grumliga krökta floder:

Laquedem,
Buttadeo,
Ahasverus,
Kartafilus,
jag ordnar skor till alla;
eljest stannar min lilla värld
skolös vore jag inte Jusup,
flitiga fingrar syr sinnebildens ornament
kuttryggigt vandrande genom historien
med kungens skinande kläder
har du sett mig?
skorna ljuder
underligheter
när jag färdas i världen:
da datta dayadhvam
shantih shantih shantih!
denna förbannelse
satan, satan, satan!

Bidjek barggu eatnamii,
diktek váimmu gátnjáliliid vardit;
la traversée augmentre,
Jusup čatná skuovaid:
gilibojá,
guldaleaddji,
buktejeaddji,
sogasuhkki,
viekseveahkki,
váibmoborri,
guolásteaddji,
ildasdahkki,
slunkejeaddji,
botnjálbiivdi,
binnosbannos boatkabárdni,
gonagasa buoskkassárdni,
báhtareaddji,
geampagoddi,
ganjaloari čiegusárdna;
bijan mahkáshája uniformma,
suonaidsuorri
čatná julggiide sogaseainni geahčastagaid
ja dikttá eatnama giedastit
ábirabdda olbmočollosiid.
Le dernier jugement
finira ton tourment.

Lay your hands to the ground,
let tears bleed from your heart;
la traversée augmentre,
Jusup ties his shoes:
hamlet's laddie,
echo marker,
notion donor,
kinship wringer,
sheep farm henchman,
entrails' eater,
ocean trawler,
rattle maker,
sorry crawler,
anger stoker,
itsy bitsy farmstead clinger,
king and country's dirty flinger,
broken runner,
giant killer,
teardropped mugfaced deadly ringer;
I put on my somehow scented uniform,
the sinew binder
ties his feet to the stares from the kinship wall
and lets the soil twine
the sea rim's human entrails.
Le dernier jugement
finira ton tourment.

Låt ert arbete ske i jorden
låt hjärtats tårar blöda;
la traversée augmentre,
Jusup knyter skorna,
bypajsare
lyssnare,
glädjespridare,
släktskapssörjare,
fårskötare,
hjärteslukare,
fiskare,
kaosmakare,
svårmodstänkare,
ångestskapare,
pytteliten bondgårdpojke,
kungens skitiga ängel,
flykting,
våldig baneman,
tårindränkt dubbelgångare;
tar på mig min någotsånär doftande uniform,
sentvinnaren
låter släktträdets blickar svepas om skorna
och låter jorden fingertvinna
havsbandets mänskliga inälvor.
Le dernier jugement
finira ton tourment.

Mon riegiadin guoktelogigolbma jagi rájen,
ledjen losses mánná gievrras váimmuin.
Eiddi lávii mu askkin doallat
lulláme siivosániid mu beļjiid sisa,
mu vuosttas mitu
lea skábmamánu sárgumiid
beaivvi mon čuoigat ohppen,
lean vuolábeal' siergarodu soahteprinsá
ja geargebávtti lojes vildu.
Mon riegiadin siidabárdnin,
váibmu lea nanus sládjohájan,
skovlábálgá sáttun ja giehkanborddi muitalusais,
lean guolásteaddji ja dálureanga,
ja go bidjen julggiid
nuorttaguvlui vančča nala
sadden mon
báhtareaddji
ja siidiiboahtti
simme hámin.

I was born twenty-three years ago,
a sturdy child with a robust heart.
Mother used to hold me in her lap
blowing sweet words into my ears,
my first memory
are November drawings
the day I learnt how to ski,
I am the warrior prince of the wicker thickets
and the wild oat of the stony rubble.
I was born a kinsman,
my heart made from the scent of meadows freshly mowed,
of sandy school roads and of stories whispered over kitchen tables,
I am a fisher lad and a farmstead worker,
and when I set my feet upon the deck
of the northbound boat
I became
a fugitive
and a home comer
in the same guise.

Jag föddes för tjugotre år sedan,
var ett bastant barn med starkt hjärta.
Mamma brukar hålla mig i famnen
viska vackra ord i mitt öra,
mitt första minne
är novemberteckningarna
då jag lärde mig åka skidor,
är de täta videsnårens krigarprins
och stenklippornas nådiga vildman.
Jag föddes som lantgårdspojke,
hjärtat är stärkt med slätterdoft,
skolvägens sand och köksbordets berättelser,
jag är fiskare och dräng på gården,
och när jag satte fötterna
på den nordåtgående båtens däck
blev jag
en flykting
och återvändare
i samma person.

6. OASSI

Deahkan čohkkái ijaid
trubadura;
ránes biktašis ja sixpence`ain
bijai geasanas idjaluhkkii
nuhtaráiddu
meinna nurtii mátkkostin,
vanččaholbii tevdneme vielgadin
ija čáhpodaga vuostái,
ja jienagehtte
guldalin mon Nuortariikka geasanasgeasu.
li dat lean bieggá,
dat lii Geasanas ja dan máhtádeaddji,
ja Trubadura suorpmiid mielde
manne vuonak ja gáddi
siidihoahtti
ja báhtareaddji
vážžinskuovaid mielabálgá:

Man hat uns nicht gefragt
als wir noch kein Gesicht,
ob wir leben wollten oder besser nicht.
Jetzt gehe ich allein
durch eine fremde Stadt
und ich weiss nicht,
ob sie mich lieb hat.
Ich schaue durch die Fenster,
durch Tür- und Fensterglas
und ich warte,
und ich warte auf etwas.

THE KING OF SHOEMAKERS — PART 6

At night on the windy deck sat
a minstrel;
grey suited with a sixpence on top
he clad the sea rim in a
convoy of memories
with which I travelled northwards,
the froth of the lower boat white
against the beauty of the night,
as I silently listened
to the accordion tow of Terra North.
It was not the wind,
it was the Accordion and its master,
and the Minstrel's fingers moved us along
the fiords and shore
to the rhythm
of the walking shoes of
this homecoming
fugitive:

Man hat uns nicht gefragt
als wir noch kein Gesicht,
ob wir leben wollten oder besser nicht.
Jetzt gehe ich allein
durch eine fremde Stadt
und ich weiss nicht,
ob sie mich lieb hat.
Ich schaue durch die Fenster,
durch Tür- und Fensterglas
und ich warte,
und ich warte auf etwas.

Om nätterna satt en
trubadur på däck;
gråklädd och med sixpence
prydde dragspelet himladräkten
med rajd av noter
när vi reste norröver
skutans holbi) tecknad i vitt
mot nattens mörker
ljudlöst
lyssnade jag på Nordrikets dragspelsdrag.
Inte var det vinden
det var Dragspelet med sin mästare,
och med Trubadurens flinka fingrar
följde fjord och kust
i takt med återvändares
och flyktingars
vandringskängors sinnesstig:

Holbi: Dekorativ bård längs samedräktens nedersta del.

Man hat uns nicht gefragt als wir noch
kein Gesicht, ob wir leben wollten
oder besser nicht. Jetzt gehe ich allein
durch eine fremde Stadt und ich weiss
nicht, ob sie mich lieb hat. Ich schaue
durch die Fenster, durch Tür- und
Fensterglas und ich warte, und ich
warte auf etwas.

Wenn ich mir was wünschen dürfte,
käme ich in Verlegenheit,
was ich mir den wünschen sollte,
eine gute oder schlechte Zeit.
Wenn ich mir was wünschen dürfte,
möchte ich etwas glücklich sein,
denn wenn ich gar zu glücklich wäre,
hätte ich Heimweh nach dem Traurigsein.

Wenn ich mir was wünschen dürfte,
käme ich in Verlegenheit,
was ich mir den wünschen sollte,
eine gute oder schlechte Zeit.
Wenn ich mir was wünschen dürfte,
möchte ich etwas glücklich sein,
denn wenn ich gar zu glücklich wäre,
hätte ich Heimweh nach dem Traurigsein.

Spánjola Trubadura líi,
máilmmálas olmmos,
Juan Espera á Dios
su namma,
su sánik váddásak ipmirdit,
muht' mieladeamek šolge
aktan
go Geasanas ja Skuovak deaivvade
guhkkín ávdin ábin
gosa máilbmii ii hain ollen
ja jaskat vellek suttuk.

Wenn ich mir was wünschen dürfte,
käme ich in Verlegenheit,
was ich mir den wünschen sollte,
eine gute oder schlechte Zeit.
Wenn ich mir was wünschen dürfte,
möchte ich etwas glücklich sein,
denn wenn ich gar zu glücklich wäre,
hätte ich Heimweh nach dem Traurigsein.

The Minstrel was a Spaniard,
a worldly man,
Juan Espera á Dios
his name,
his words difficult to make out,
but our minds merged into
one
as the Accordion and the Walking Shoes congregated
far out on the desolate sea
where the world has not yet reached
and the sins float tranquilly.

Wenn ich mir was wünschen dürfte, käme
ich in Verlegenheit, was ich mir den
wünschen sollte, eine gute oder schlechte
Zeit. Wenn ich mir was wünschen dürfte,
möchte ich etwas glücklich sein, denn
wenn ich gar zu glücklich wäre, hätte ich
Heimweh nach dem Traurigsein.

Wenn ich mir was wünschen dürfte, käme
ich in Verlegenheit, was ich mir den
wünschen sollte, eine gute oder schlechte
Zeit. Wenn ich mir was wünschen dürfte,
möchte ich etwas glücklich sein, denn
wenn ich gar zu glücklich wäre, hätte ich
Heimweh nach dem Traurigsein.

Trubaduren var en Spanjor,
en världsvan person,
Juan Espera á Dios
hans namn
hans ord var svåra att förstå,
men våra tankar smälte samman
till ett
då Dragspel och Skor möttes
långt ute på det öde havet
dit världen ännu inte nått
och synderna flyter stilla.

NOTÁHTAT MÁRKOSÁMI ČOAHKÁŽIS

Notáhta 1

Johka.
Gáicarássi lieddü.
Ii mihkkege danne leat summal geavvan.
Gáicarássi lea jierpmas šaddu midjas diehtá gonnes lea nitrogenarikkis eanan.
Guhkes ruohčat vižžet biepmu čiknosis.
Son guhte gáicarási ipmirda sáhtttá lovssas lohkat midjas lea nuorta ja midjas lea oarji.
Hárve dihtet olbmot ahte gáicarási liedit sáhttet leat vielgát nai, dego čáhci johtti vancca steavnni birra.

Notáhta 2

Motto nr. 1: Ovdal galgá čoavji ciskat go biebmui spilljanit.
Motto nr. 2: Buoret oavveheapme go ráddeheapme.
Motto nr. 3: Muhtumin ferte coggat sistegahpira.

Notáhta 3

Sus lea bassanmášiidna midjas lea mannan riehtásii. Váldá olggos rumbbu, čuohppá eret geaži ja reide dasa julggiid. Dál sus lea grilla. Go gaikkoda boares áitti hukse luovveseainni bázahusaiguin.

Notáhta 4

Moarsi geahčada su goabridanduhpáha suovastettiin. Veahá áiggi manjá manná sisa. Goddá. Šearfa sámegeielat sáttasániin eadnái. "Eadni, don leat máilmmi buorremus!" cealká minstar. Beare akta sátni lea čállon boastut.

NOTES FROM A BACKWOODS SAAMI CORE (FROM 1 TO 4)

Note 1

A creek.
The fireweed blossoms.
Nothing here is coincidental.
The fireweed is an intelligent plant that knows where the dirt is rich on nitrogen.
Long roots fetch nourishment from the deep.
He who understands the fireweed can read off its stem what is north and what is south.
Rarely do people know that the fireweed's blossoms also can be white, like water lapping the stem of a moving boat.

Note 2

Motto nr. 1: The stomach shall rip before good food goes to waste.
Motto nr. 2: Better to be void of a head than void of ideas.
Motto nr. 3: Sometimes you've got to put on your fur hat.

Note 3

He's got a washing machine that's gone to hell. He takes out the drum, cuts off the top and puts it on a rack. Now he's got a grill. When he tears down the old shed he builds a windstopping wall out of the rubble.

Note 4

She looks at him smoking a fag. After a while she goes inside. She knits. A scarf with a message in Saami for mum. "Eadni, don leat máilmmi buorremus!" says the pattern. "Mum, you're the best in the world!" Only one word is misspelled.

NOTERINGAR FRÅN EN MARKASAMISK KÄRNA

NOTAT 1

En älv.

Mjölkkörten blommar.

Här finns inget av en tillfällighet.

Mjölkkörten är en vis planta som vet var jorden är kväverik.

Långa rötter hämtar näring från djupet.

Den som förstår sig på mjölkkörten kan av stjälken få veta vad som är nord och vad som är syd.

Folk vet sällan att mjölkörtens blommor också kan vara vita, som forsande vatten kring kölen på en farande båt.

NOTAT 2

Motto nr. 1: Innan ska magen spricka än maten förspillas.

Motto nr. 2: Bättre huvudlös än rådlös.

Motto nr. 3: Emellanåt måste man ta på sig skinnmössan.

NOTAT 3

Han har en tvättmaskin som har gått åt helsike. Han tar ut trumman, kapar av toppen och sätter den på ett stativ. Nu har han en grill. När han river det gamla förrådet bygger han ett vindskydd av resterna.

NOTAT 4

Fästmon ser på honom rökandes en rullcigarett. Efter en stund går hon in. Stickar. En halsduk med ett budskap på samiska till sin mor. ”Eadni, don leat máilmmi buorremus!” ”Mamma, du är världens bäste!” Blott ett ord är felstavat.

Notáhta 5

Moadde buolvva maŋos. Gonagas-Jomna čuožžu dieväs gili várdáme. Ihána geampa. Son lea gullan ahte ieš ruotagonagas galgá mannat dánne meaddii jodus mearragáddái. Lea buktán guokte muorrafiellu dievvái gonnes lea buorre várdát juohke guvlui. Dál vuordá. Dássázii leat gohčodan su beare Jomnan.

De oaidná Jomna guhkes ráiddu lahkaneame. Bággu leat gonagas. Jomna ii leat goassege doallan čuojanasa, muhto lea gullan gonagaslávaga. Dohppesta fielluid ja álgá daiguin dearpat gonagaslávaga ritmma nu jitnosit ahte dávista olles giliis. Dainna joatká gitta gonagasa ráidu lea mannan meaddel ja jávkan. De vázzá Jomna vuolus dieväs. Jus gonagas goassege ipmirdii gutni ii aktage diede.

Notáhta 6

Lea árbejuvvon rámisvuotta das ahte ii oastte, ahte ieš reidet dan maid dárbbahat gálvvuinn mat dus jo leat. Dánne gohčodit dan reidet iežas pateantta.

Notáhta 7

Juohke biillas lea potensíala árvu. Nuogis orgánaaddit sáhttet loahpas šaddat produktan. Orgánaaddipánseriid dihtá veallat giettis huotnaha birra. Ii man ge sивva čorget, sárdnu, šleadgalit nu čáppat beaivvážis.

Notáhta 8

Ráva dutnje guhte háhppiha dánirdit čalbmelásiid ja fertet áhčát boares mástoránddiid atnit muodus botta leat vuordime ahte oddalásiit galget boahit: Go vuolgáat rámbuvrii; ale váldde eret mástoránddiid ovdal leat parkeren biilla.

Notáhta 9

Ja suvrris...

Note 5

It's a few generations back. King-Jo stands on a hill overlooking the village. A mastodon of a man. He's heard that the Swedish king himself will pass here with his cortege on his way to the coast. Jo's brought two planks of wood onto this hill which has a good view in several directions. Now he just waits. Nobody in the village understands what he's doing. Until now they've called him only Jo.

Then Jo sees a long cortege approaching in the distant. It can only be the king. Jo has never laid hand on an instrument, but he's heard "God Save The King". He picks up the two planks and starts banging them to the beat of the song so hard that the sound echoes throughout the parish. He keeps on doing this until the king's cortege has passed and is out of sight. Then Jo walks down from the hill. Whether the Swedish kind ever understood the tribute, nobody really knows.

Note 6

There's an inherited pride in not buying new stuff, but rather to make what you need out of what you already have. Here we call it *making one's own patent*.

Note 7

Any car has potential value. Enough organ donors could in the end become a product. The organ donor hoods remain lying around in the field encircling the house. No need to remove them, he says, they shimmer so nicely in the sun.

NOTAT 5

Några generationer baköver. Kung-Jo står på en kulle och spanar ut över bygden. En koloss till man. Han har hört att självaste kungen av Sverige ska passera här med sitt följe på väg mot kusten. Han har tagit med sig två bräddor till kullen med god utsikt åt alla håll. Nu väntar han. Fram till nu har han bara kallats Jo. Ingen annan i bygden förstår vad han sysslar med.

Så ser Jo ett långt följe närma sig. Det kan bara vara kungen.

Jo har aldrig hållit i ett instrument, men han har hört kungssången.

Han fattar tag i bräddorna och börjar slå kungssångens rytm med dem så hårt att det ekar högt i hela bygden. Detta fortsätter han med ända tills kungens följe har passerat och försvunnit. Så går Jo ner från kullen. Om kungen någonsin förstod hyllningen, är det ingen som vet.

NOTAT 6

Det finns en nedärvd stolthet i att inte köpa, att ordna saker man behöver med det man har till hands. Här kallar vi det *att skapa ett eget patent*.

NOTAT 7

Varje bil har ett potentiellt värde. Tillräckligt många organdonatorer kan till slut resultera i en produkt. Organdonatorernas sköldar får bli liggande på vallen runt huset. Finns ingen anledning att röja upp, säger han, de blänker så fint i solen.

NOTAT 8

Råd till dig som av misstag trampat på dina glasögon och tvingas gå med din farsas gamla brillor på trynet medan du väntar på att nya glasögon ska komma: När du ska till affären; ta inte av dig brillorna *innan* du har parkerat.

NOTAT 9

Och sur

Notáhta 10

Vánhemat ošet sutnje odda joggeskuovaid Ruotas. Skuovat leat alidat ja fiskadat. Gili mánáid gaskkas gohčoduvvogohtet ruvva "ruotaskuovat". Ruotaskuovat leat reidejuvvon gušmmus, syntehtalaš ávdnasis midjas hiehpá oalle heitot spáppačiekčamii. Čiekčat spáppa lea veadjemeahttun, bávvčaga beare sákka. Sáhtta beare lobbet. Dán čavčča ja čuovvovaš geasi mielde hábme sofistikerta lobbenteknihka hirmáhuhtti repertoarain. Ii gámno čuolbma maid ii sáhte čaovdit lobbemiin. Áiggiid čada lea son guhte lea lobben alimus ránggáštusčiekčama gálbealáhagas.

Notáhta 11

Juovllat lea sivdniduvvon áigi.

Notáhta 12

Vancavodnabagadus:

Oaste 30-40 jahkasaš campingovvna

Čuohpa olles baikka smávvaibihkiide mohtorsaháin

Guras gaittin earret áisá vievssi duohká

Notáhta 13

Dearvuodat ránnjás: Ii mihkkege ivdne čakčamánodáivaha nugo jietna mohtorsahás snievkuheame lásesárrasiid ja alumiinna.

Notáhta 14

Jámehat leat dánne. Ii hal dramáhtalaččat, ii hal gáibideaddji, baicce virolaččat, leat dánne.

Notáhta 15

Son oastá odda ruvkonbiilla. Biilla ovddeš oamasteaddji lea jorristovlaruvkojeaddji ja biilla lea hiebahuvvon vinttain doaresuvssas. Álggus jáhkka lea hehttehus ja jurddaša skruvvet eret stovlavintta. De ipmirda lea attáldat.

Note 10

His parents buy him new trainers while on holiday in Sweden. The shoes are blue and yellow. Among the kids in the village they are quickly nicknamed "the Swedish shoes". The Swedish shoes are made from a stiff, synthetic material that proves poorly suitable for soccer. To shoot the ball is impossible, it's too painful. He can only lob it. In the course of that autumn and the following summer, until he finally grows out of the Swedish shoes, he develops a sophisticated lobbing technique. There is no situation he cannot lob his way out of. Through all times *he* is the one who's lobbed the highest penalty on the calves grazing field.

Note 11

Christmas is a blessed season.

Note 12

Recipe for a boat trailer:

Buy a 30-40 year old caravan.

Slash it all to smithereens with a chain saw.

Dump everything apart from the undercarriage behind the barn.

Note 13

Greetings from the neighbour: Nothing colours the September sky like the sound of a chain saw eating away at fibreglass and aluminium.

Note 14

The dead are here. With no drama, no conundrum, without being anything out of the ordinary, they are here.

NOTAT 10

Hans föräldrar köper honom nya joggingskor i Sverige. Skorna är blåa och gula. Bland byns ungar kallas de snabbt ”svenskskorna”.

Svenskskorna är gjorda av styvt, syntetiskt material som passar hemskt dåligt för fotbollsspel. Att sparka boll är omöjligt, det gör för ont. Man kan bara lobba. Den hösten och den påföljande sommaren, innan han till slut växer ur svenskskorna, utvecklar han en sofistikerad lobbteknik med en respektingivande repertoar. Det finns inte en enda situation som han inte kan lobba sig ur. Genom alla tider är det *han* som har lobbat högsta straffen på kalvbetet.

NOTAT 11

Julen är en välsignad tid.

NOTAT 12

Anslag på en båttrailer:

Köp en 30–40 år gammal husvagn.

Kapa hela skiten i småbitar med en motorsåg.

Släng allt utom ramen bakom ladan.

NOTAT 13

Hälsningar från grannen:

Ingenting färgar septemberhimlen som ljudet av en motorsåg som äter sig genom glasfiber och aluminium.

NOTAT 14

De döda är här. Utan dramatik, anspråkslösa, blott sedvanliga, är de här.

NOTAT 15

Han köper en begagnad bil. Bilens förra ägare var en rullstolsbrukare och bilen är anpassad med en hiss i sidodörren. Först tror han att det är till nackdel och tänker skruva lös stolshissen. Så förstår han att den är en himlagåva.

Notáhta 16

Dobdda sávza- ja gáicaindiviidda dego dobddat iežat.

Notáhta 17

Gilihuotnaha guolbi lea ráđižišgoahtime oddajagefeasttas. Son lea komitéas. Nugo gaittin earát lea bihkan. Oaidná beare guokte vejolaš čovdosa čulbmii:
Čoavddus 1: Bivdit giliolbmuid heaitit távttas njulčut.
Čoavddus 2: Ringet iežas boaresáhčái gasku ijas ja bivdit su boahitit ruvva dego riehtis nu ahte besse akuhttananosmahttit guolbestealládaga. Šaddá čoavddus 2.

Notáhta 18

Son bosida máná.

Notáhta 19

Skáiddebáikkis lea jalga. Jus áigi lea riehta gullá son guhte meattilda báikki njuoratmánáčierruma. Dát leat sávaheames riegeameit, mánát guddon jápmiit geainnoheames áhčis dahje eatnis. Juohke giežat jagi máhccet mánát báikkái gonnes leat guddon. Mii gohčodit sin eahpádusan, apokrifá sivdnádusat gaskal leahkimis ja duššamis. Danin máhccet deike. Danin čirrot. Beare boares gásttašanrituála sáhttá visot geahpput. Easkka dalle lea visot meaddel.

Notáhta 20

"It hal sáhte vuolgat gávpogii viekseskuovaiguin," sárdnu eamit go čohkkeda biillii.
"Moai han galge beare stuorsentárii," sárdnu isit ja roaškala gitta biillauvssa.
Muhto šaddá nuvt ahte vulge gávpotsentárii nai. Isit váldá gáfegohpu ja váffela ja čohkkeda láseráiggi báldii. Viekseskuovat sáhttá gahpahit dego bolsttarolgoš biekkas borjasteame.

Note 17

The floor of the community hall is about to cave during the new year's party. He's in the committee. Like all the others he's drunk out of his mind. He sees only two possible solutions to the problem.
Option 1: Tell the villagers to stop jumping to the beat.
Option 2: Phone his grandfather in the middle of the night and tell him to get over there with some building materials quickly as hell so they can emergency-reinforce the floor foundation.
He chooses option 2.

Note 19

Down by a place where two rivers meet there is a meadow. If the time is right he who passes here will hear infants crying. These are the unwanted new-borns, left here to die by a desperate father or mother. Every seventh year these children return to the place where they were abandoned. We call them *eahpádusak*, human apocrypha trapped between existing and never having existed. That is why they return. That is why they cry. Only by performing an ancient baptising ritual all may be alleviated. Only then it will all be over.

NOTAT 16

Lär känna får- och getindividen som dig själv.

NOTAT 17

Golvet på bygdegården håller på att rasa samman under nyårsfesten. Han är i kommittén. Liksom alla andra är han stupfull. Han ser bara två lösningar på problemet.

Lösning 1: Be byborna sluta upp med att hoppa i takt.

Lösning 2: Ringa farfar mitt i natten och be att han kommer fort som fan med byggmaterial så att de kan akutförstärka golvfundamentet.

Det blir lösning 2.

NOTAT 18

Hon blåser länge och försiktigt på barnets onda.

NOTAT 19

På landtungan mellan älvarna som rinner samman finns ett öppet fält. Vid rätt tidpunkt kan den förbipasserande höra spädbarnsgråt. Dessa är de oönskat födda, lämnade att dö av en desperat far eller mor. Vart sjunde år återvänder barnen till platsen där de lämnades. Vi kallar dessa *eahpádusak*, apokryfa varelser fångade mellan livet och döden. Därför återvänder de hit. Därför gråter de. Endast en gamma dopritual kan lindra allt. Först då är allt över.

NOTAT 20

”Du kan ju inte ha på dig ladugårdsskorna när vi ska stan,” säger hustrun när hon sätter sig i bilen.

”Vi ska ju bara till shoppingcentret,” säger mannen och smäller igen bildörren. Men det slutar med att de åker till stadscentrumet också. Mannen tar sig en kaffe och en våfla och sätter sig vid ett fönsterbord. Ladugårdsskorna kan han vippa fram och tillbaka som kuddfodral som fladdrar i vinden.

Notáhta 21

"Basan lihtiid sámi vuogi mielde," sárdnu son.

"Goktes nu?" sárdnu antropologa.

"Lea giehtaladdasis," sárdnu. "Muhto olbmui guhte ii leat nu oahpis sámi kultuvrii soaitá orrut dego dagan dan seammá vuogis go visot earát."

Notáhta 22

Sus lea: Europálla ja boares slalomsabetpára.

Son sihtá: Skohtergielka.

Notáhta 23

Mu árku leat šodbes, bárkejun sálljamoorat, čadnon aktii.

Mu árku leat boares poastaseahkat, látnjon ja gorrojun kokorjgá hápmái.

Mu árku lea vuosttaš idja ja beaivi midjas čuovvu.

Mu árku lea earenoamáš juollegas sabetboksa man nu hálbái ožžon Ruotas.

Mu árku lea vanca, borjasa gehtte, árijuid gehtte, rabas dáivvas mu badjel.

Mu árku lea bieggá, ja luhttojun olbmot guddet mu báktái.

Notáhta 24

Guhkki guhkkeli bodiiga báikái. Várdáiga birra.

"Dat han orru dohkálaš," sárdnu isit.

"Nu fal," sárdnu eamit.

"Deike ásahtetne," sárdnu isit.

"Nu fal," sárdnu eamit.

Note 21

"I wash the dishes the Saami way," he says.

"How so?" says the anthropologist.

"It's in the wrist," he says. "But for people who are not so familiar with Saami culture it might seem like I do it exactly the same way as everyone else."

Note 23

My coffin is slender, skinned trunks of willow, tightly bound.

My coffin is old postal bags, split and sewn to a snug cocoon.

My coffin is nightfall and the following day.

My coffin is the particularly roomy ski box I got so cheaply in Sweden.

My coffin is a boat, with no sail, no oars, and the sky open above me.

My coffin is the wind, and entrusted men carry me onto the mount.

Note 24

Much later they arrived at a place. They viewed the land.

"This looks rather okay," he says.

"Yeah," she says.

"We'll settle here", he says.

"Yeah," she says.

NOTAT 21

”Jag diskar disken på samiskt vis,” säger han.

”Vad då?” säger antropologen.

”Det ligger i handleden”, säger han.” Men för den som inte är så insatt i samisk kultur kan det verka som om jag gör exakt på samma sätt som alla andra.”

NOTAT 22

Han har: En europapall och ett par gamla slalomskidor.

Han vill ha: En skoterkälke.

NOTAT 23

Min likkista är smäckra, avbarkade sälgstammar, fogade samman.

Min likkista är gamla postsäckar, sprättade och sydda till en trång kokong.

Min likkista är den första natten och dagen därefter.

Min likkista är den särdeles rymliga takboxen som jag så billigt fick i Sverige.

Min likkista är en båt, utan segel, utan åror, med öppen himmel över mig.

Min likkista är vinden, och pålitliga män som bär upp mig på klippan.

NOTAT 24

Långt om länge kom de till ett ställe. De såg sig omkring.

”Det här ser att vara gångbart,” säger mannen.

”Visst,” säger hustrun.

”Här slår vi oss ner,” säger mannen.

”Visst,” säger hustrun.

